

Vrchnímu soudu v Praze
prostřednictvím

Městského soudu v Praze
Slezská 9
120 00 Praha 2

Sp. zn.: 3 Cm 3/2023

V Praze dne 01.08.2023

Žalobce: Water Polo Sparta Praha, z.s.,
IČO: 06833535, se sídlem Schöfflerova 2050/32, Žižkov, 130 00 Praha 3,
zapsaný ve spolkovém rejstříku vedeném u Městského soudu v Praze, oddíl L,
vločka 69900

Zastoupen: JUDr. Ondřejem Rathouským, advokátem,
ev. č. ČAK: 11329, se sídlem kanceláře Bělehradská 132, 120 00 Praha 2,
ID dat. schránky: cvqghut

Žalovaný: Český svaz vodního póla,
IČO: 60461331, se sídlem Zátopkova 100/2, Břevnov, 169 00 Praha 6,
zapsaný ve spolkovém rejstříku vedeném u Městského soudu v Praze, oddíl L,
vločka 2694

Zastoupen: JUDr. Janem Šťovíčkem, Ph.D., advokátem,
ev. č. ČAK: 04754, se sídlem Malostranské náměstí 5/28, 128 00 Praha

Odvolání žalobce proti rozsudku

Městského soudu v Praze ze dne 29.06.2023, č.j. 3 Cm 3/2023-46

Datovou schránkou, Plná moc ve spise, Soudní poplatek bude uhrazen na výzvu soudu

I.

Předmět sporu a napadené rozhodnutí

Žalobou ze dne 09.03.2023 se žalobce **Water Polo Sparta Praha, z.s.** (dále jen *žalobce*) domáhá, aby soud uložil žalovanému **Českému svazu vodního póla** (dále jen *žalovaný*) povinnost přijmout žalobce za svého člena.

Žalobce se výše uvedeného domáhal jako ochrany ve smyslu ustanovení § 2972 ve spojení s ustanoveními § 2990 a § 2988 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen **OZ**), proti nepovolenému jednání žalovaného omezujícím hospodářskou soutěž mezi českými kluby vodního póla. Žalovaný, který je v České republice jediným sportovním svazem oprávněným organizovat oficiální celonárodní soutěže klubů vodního póla a reprezentačních výběrů a jejich přípravu a přerozdělovat materiální podporu pro vodní pólo, totiž soustavně již 5 let odmítá v rozporu se svým deklarovaným posláním, hlavními úkoly a cíli přijmout žalobce za svého člena.

Žalobci je tak znemožněno účastnit se soutěží pořádaných žalovaným a členové žalobce se nemohou účastnit reprezentačních výběrů a případně reprezentovat Českou republiku, popř. se účastnit školení trenérů a rozhodčích. V neposlední řadě žalobce také nemůže využít materiální prostředky včetně státních a jiných dotací plynoucích do tohoto sportovního odvětví, které žalovaný spravuje a přerozděluje mezi své členy pro účely podpory rozvoje vodního póla včetně organizace turnajů svými členy a účasti na dalších turnajích.

Městský soud v Praze (dále jen *soud prvního stupně*) o shora uvedené žalobě rozhodl rozsudkem ze dne 29.06.2023, č.j. 3 Cm 3/2023-46, a to tak, že žaloba se zamítá a žalovaný má vůči žalobci nárok na náhradu nákladů řízení (dále jen *rozsudek soudu prvního stupně*).

Žalobce má za to, že rozsudek soudu prvního stupně není správný, a proto jej v celém jeho rozsahu napadá tímto

o d v o l á n í m,

které odůvodňuje následovně.

II.

Odvolací důvody

Rozsudek soudu prvního stupně spočívá na nesprávném právním posouzení věci

Žalobce rozsudek soudu prvního stupně napadá zejména proto, že je přesvědčen, že ve smyslu ustanovení § 205 odst. 2 písm. g) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Soud prvního stupně své rozhodnutí o zamítnutí žaloby odůvodnil tím, že žalovaný je spolkem ve smyslu ustanovení § 214 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a jako takový je plně chráněn zásadou spolkové autonomie vyplývající ze základní svobody sdružovací chráněné čl. 20 Listiny základních práv a svobod, přičemž žalobce nemůže být nucen k tomu, aby někoho přijal za člena.

Soud prvního stupně k tomu výslovně uvedl, že: *„Pojmovým znakem spolku je jeho dobrovolnost, jak výslovně stanoví i ustanovení § 214 o. z., podle kterého je spolek samosprávným a dobrovolným svazkem členů. Pojem dobrovolnosti je na místě s ohledem na účel a smysl právní úpravy vycházející ze sdružovací svobody vykládat tak, že nutnou podmínkou pro vznik členství ve spolku je projev vůle na straně (budoucího) člena být ve spolku sdružen, tak i ostatních členů, resp. spolku samotného (jakožto samostatně existující právnické osoby) uchazeče o členství přijmout či nikoliv. Porušení principu dobrovolnosti je dokonce jedním z důvodů, pro které může soud spolek i bez návrhu zrušit [§ 268 odst. 1 písm. c) o. z.]. I komentářová literatura jednoznačně dospěla k závěru, že nikdo nemůže nutit uskupení, aby jej přijalo za svého člena či jej jako člena navždy akceptovalo, protože nikdo nemá právo být a priori členem určitého sdružení. Zde se totiž střetává individuální právo jedince se sdružovat s kolektivním sdružovacím právem daného uskupení, aby se samo svobodně rozhodlo, kdo budou jeho členové.“*

Na základě výše uvedeného soud prvního stupně dospěl k závěru, že soud nemůže naříditi žalobci, aby žalovaného přijal za člena, a proto žalobu zamítl.

Žalobce s uvedeným právním názorem nesouhlasí, a to z následujících důvodů:

Žalobce není zcela „běžným“ spolkem, který by sdružoval zcela amatérské sportovní nadšence, kteří sport vykonávají jen jako koníčka bez jakýchkoliv sportovních ambicí. Žalobce je naopak institucionalizovaný sportovní svaz, který je jediným „koordinátorem“ vodního póla v České republice, který organizuje jedinou národní soutěž, výběry a přípravu národní reprezentace, školení trenérů a rozhodčí a hospodaří a přerozděluje státní finanční prostředky plynoucí do předmětného sportovního odvětví. Sám žalovaný má dokonce ambice vyslat český reprezentační tým na olympijské hry.

Ačkoliv žalobce splňuje podmínky pro to, aby jej žalovaný přijal za člena, žalovaný toto odmítá. Členství žalobce v žalovaném je pro žalobce nejen výhodou, ale i nutností. Hráči žalobce chtějí soutěžit a porovnávat své výsledky s ostatními. Touha po vítězství je často hnacím motorem, který vede sportovce ke zlepšování svých výkonů. V této souvislosti je však třeba uvést, že jediné členové národních svazů se mohou účastnit soutěží, které svaz organizuje. Pokud žalobce není členem žalovaného, jsou pro něj tyto soutěže pořádané žalovaným jako svazem uzavřeny.

Stejně tak se hráči žalobce nemohou stát národními reprezentanty, a to bez ohledu na jejich kvality. Žalovaný totiž reprezentanty vybírá pouze z vlastní členské základny. Pokud žalovaný odmítá žalobce za člena, potom nutí jeho hráče, kteří mají ambice se sportu věnovat, aby žalobce opustili a přešli do oddílů, které mají ke svazu „blíže“. Taková praxe rozhodně není pro rozvoj sportu zdravá, a to zejména tehdy, pokud členské a materiální zázemí žalobce a kvalita jeho sportovní výchovy dosahuje stejných ne-li lepších kvalit, než je tomu v jiných oddílech, které členy žalovaného jsou.

V neposlední řadě je třeba také zmínit, že jediné účasti v žalovaném může žalobce profitovat z podpory svazu danému sportovnímu odvětví a dosáhnout na finanční zdroje pocházející např. ze státních dotací, které žalovaný přerozděluje. I toto může být motivací, proč žalovaný nechce žalobce jako nového člena přijmout.

Vodní pólo má (obdobně jako jiná sportovní odvětví) jeden národní svaz, kterým je žalovaný, a proto je členství žalobce v žalovaném naprosto klíčové. Co má však žalobce dělat, pokud jej žalovaný odmítá a neumožní mu se stát jeho členem? Žalobce je přesvědčen, že takové jednání žalovaného nemůže požívat ochrany a že zákon naopak poskytuje ochranu legitimnímu zájmu žalobce.

Všechny místní oddíly, pokud chtějí hrát národní ligu, nebo chtějí, aby se jejich členové mohli účastnit národních reprezentačních výběrů, stejně tak, aby se jejich členové mohli účastnit školení trenérů a rozhodčích, a v neposlední řadě, aby mohly profitovat ze státní podpory poskytované sportovnímu odvětví vodního póla, musí být členy žalovaného. Žalovaný v tomto ohledu vykonává funkci celospolečenského významu, neboť plně kontroluje přístup k jednomu určitému sportovnímu odvětví – vodnímu pólu.

Přístup veřejnosti, resp. všech zájemců o tento sport přeci nemůže záviset na libovůli žalovaného jen proto, že si tento jako formu své existence zvolil formu spolku ve smyslu ustanovení § 214 a násl. OZ. Pokud by totiž žalovaný vykonával svou činnost v rámci jiné právní formy, např. jako korporace, potom by se na něj soudem prvního stupně uváděná pravidla o svobodě sdružovací neuplatnila.

Neobstojí případný argument, že žalovaný je autonomním subjektem, který o otázkách svého členství rozhoduje zcela samostatně, a stát prostřednictvím soudní moci nemůže do této autonomie zasahovat. Žalobce je přesvědčen, že je naopak rolí státu umožnit každému, aby měl rovný přístup ke sportu, resp. není přípustné, aby stát toleroval vytváření takových podmínek, které přístup ke sportu nespravedlivě omezí. Ve sportu by jediným omezujícím kritériem měla být pevná vůle a soustavná příprava. Žalobce v této souvislosti poukazuje na ustálenou rozhodovací praxi německých soudů, které se tímto tématem zabývají již od 60tých let a ze které jednoznačně vyplývá, že jednání žalovaného, jenž odmítá žalobci stát se jeho členem, je v demokratickém právním státě nepřijatelné.

Žalobce v této souvislosti odkazuje zejména na rozsudek německého Spolkového soudního dvora ze dne 23.11.1998, Az.: II ZR 54/98 (viz důkaz č. 25), ze kterého jednoznačně vyplývá, že svazy, které jsou v určité oblasti v mocenském monopolním postavení, mají povinnost přijmout za členy takové uchazeče o členství, kteří pro to splňují podmínky tak, aby nepřijetí dotčeného uchazeče nevedlo k objektivně neodůvodněnému nerovnému zacházení a nespravedlivému znevýhodnění ve vztahu k ostatním sportovním klubům, kterým bylo členství ve svazu již dříve umožněno.

Případný argument, že české soudy nemají přihlížet ke shora uvedené judikatuře německých soudů, nemůže obstát, neboť německý občanský zákoník (BGB) byl jedním z hlavních

ideových vzorů pro rekonfiguraci českého civilního práva. Tento nepopiratelný fakt dokládá jak odborná literatura (kupříkladu Dvořák, J., Švestka, J. a Zuklínová, M. Občanské právo hmotné. Svazek 1. Díl první: Obecná část. Praha: Wolters Kluwer, 2013, s. 72 a s. 95 – viz důkaz č. 26), tak důvodová zpráva k OZ, která inspiraci německým občanským zákoníkem při vzniku jednotlivých ustanovení OZ výslovně uvádí jak u nezanedbatelného množství jednotlivých ustanovení, tak v souvislosti s celkovou ideologií prolínající se OZ (viz Vláda: Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, č. 89/2012 Dz).

Ke stejnému právnímu závěru, že situace, která je předmětem tohoto řízení by měla být českými soudy posuzována podle ustálené praxe německých soudů, ostatně dospěl i stávající soudce Vrchního soudu v Praze JUDr. Ing. Dušan Hrabánek ve své rigorózní práci na téma „Členství ve spolku“ z roku 2016 (viz důkaz č. 27). V dané souvislosti se v rigorózní práci na str. 57 a 58 uvádí zejména následující:

„Zajímavou a českou soudní praxí dosud neřešenou otázkou je otázka diskriminace při přijímání členů. K tomu je nutno poznamenat, že antidiskriminační zákon se obecně na přijímání členů do spolků nevztahuje, nejde-li o odborové organizace, organizace zaměstnavatelů nebo o spolky, v nichž by členství bylo podmínkou přístupu k zaměstnání, povolání, podnikání, vzdělání, bydlení, apod. V těchto zvláštních případech by se postižený zájemce mohl zřejmě domáhat u soudu odstranění následků diskriminace, tedy přijetí za člena např. odborové organizace, podle 10 odst. 1 antidiskriminačního zákona, a rovněž poskytnutí přiměřeného zadostiučinění.

*Německá judikatura k přijímání členů spolků vymezila kategorii spolků s významným hospodářským nebo společenským mocenským postavením. Takový spolek musí přijmout člena, který má na přijetí do spolku závažný zájem a splní věcně odůvodněné požadavky na členství uvedené ve stanovách. K odmítnutí členské přihlášky musí mít takový spolek věcně oprávněný důvod. Německé soudy tak např. uložily vyhovět žádosti o členství boxera v boxerském spolku, spolku určitého spolkového sportovního odvětví ve spolkovém svazu sportu ve spolkové zemi, ale také spolku homosexuálů a lesbiček v národním spolkovém svazu téhož zaměření. **Uvedená doktrína vychází ze zákazu zneužití dominantního postavení v hospodářské soutěži a zároveň z práva se sdružovat podle čl. 9 Základního zákona SRN.***

Obsahově obdobná ustanovení zná i české právo v § 11 zákona o ochraně hospodářské soutěže a čl. 20 Listiny; proto by podobná doktrína přicházela v úvahu i v českém právu v případech spolků s dominantním postavením. Výkon určité činnosti (zejm. sportovní na vrcholové úrovni) bývá totiž často podmíněn členstvím v příslušném spolku nebo spolkovém svazu, který v příslušném odvětví organizuje soutěže a zároveň vysílá reprezentanty na soutěže mezinárodní. V těchto případech nelze považovat za přípustné, aby tyto dominantní spolky bez věcného důvodu odmítaly přijmout zájemce, kteří se chtějí příslušné činnosti věnovat. Často se přitom jedná i o jejich zaměstnání (srov. čl. 26 odst. 1 Listiny), případně o vážný zájem, který jejich život naplňuje (srov. § 3 odst. 1 o. z.).“

V kontextu výše uvedeného je žalobce přesvědčen, že soudem prvního stupně naznačovaná možnost nápravy skrz opakované žaloby na vyslovení neplatnosti usnesení žalovaného o nepřijetí žalobce za člena včetně případných žalob požadujících, aby žalovaný rozhodnutí o přihláškách žalobce ke členství vůbec přijal, nepředstavují efektivní ochranu legitimních práv žalobce a potažmo i jeho členů. V praxi by tento způsob nápravy trval mnoho let a po celou tuto dobu by několika ročníkům hráčů vodního póla zůstaly veškeré výhody plynoucí ze členství v žalovaném odepřeny.

Uvedené platí o to spíše, že žalobce podal již pět přihlášek ke členství v žalovaném. První tři přihlášky byly bezdůvodně zamítnuty a o posledních dvou ani nebylo žalovaným řádně rozhodnuto. Žalobce má za to, že jsou dány podmínky pro to, aby stát prostřednictvím moci soudní do stávající situace zasáhl a zjednal nápravu.

Důkaz: 27) Rigorózní práce JUDr. Ing. Dušana Hrabánka na téma Členství ve spolku, Právnická fakulta Masarykovy university, obor právo, rok 2016 (kopie založena ve spisu)

III.

Procesní návrh

S ohledem na výše uvedené žalobce navrhuje, aby Vrchní soud v Praze jako soud odvolací rozsudek soudu prvního stupně změnil a žalobě vyhověl. Současně žalobce navrhuje, aby

Vrchní soud v Praze přiznal žalobci náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů včetně DPH.

Water Polo Sparta Praha, z.s.